

כל שעה פרק שני פסחים

מסורת הש"ס

[illegible]

מוסף רש"י

אף ערקבליים. שס מרור
(ערובין כג.).

מוסף תוספות

א. עשב הגדל סביב
הדקל. תוס' סוכה יג. ואינו
גדל מן הדקל. תוס'
הרא"ש.

רבינו חננאל

[illegible]

מתני' אלו ירקוס שאדם יולא צה
שעלוקין. מבושלין הרבה מאד עד שני
זית ומוזה חצי זית מצטרפין זה עם זה
לה מזה הבאה בעצירה דומיא
מרבוי"א: אלווא דדיקלא.

סיב הגלגל ונכרך סביב לדקל שקורין
וידעילא: מרבייטא. אמרפוי"ל והיא
פופרטיץ: הרעלון. לא איזפרש שמו:
ובחורין. חזרת: עולשי שרה. אע"פ
דיש להן שם לויי הרי הן כעולשי
גינה: עסווס וטורא ומר ירואר. מיני
רקות: הידופנין. יש מפרשין
אלוישינא: חזרת גלים. שם לויי
הוא: ערקבלין. מפרש בסוף פ' שני
דעירובין: אלוותא חרזייטא הוא סיב
גדול ועב ומין לעמנו הוא: וחורסי
על כל תמידיו. של ר' אליעזר ובקשתי
לי חזר לסייעני ששמע דבר זה מפיו
והוא מלחתי: שרף. כסוחטנין: חות
במקום חיבורו יולא ממנו שרף לכן
כחלב וקורין לייטוי"ן: מכסנין. אינו
ירוק מאד ככרתי אלא פלד"ש: כל
ירק מר. מרווייהו אית ליה יש לו

שָׁרָף וּפָנִיו מִכִּסְפִּין וְהָן הֵן סִימָנֵי
מִמּוּרָר: מִדְּבָרֵי כּוֹלֵן. כֹּל הַמִּפְרָשִׁין
שֶׁשְׁמוֹת הַיִּרְקוֹת כְּגוֹן מַחֲנִי וְתַנָּה דָּבָר
קִסְפָּרָה וְרַבִּי 'הוּדָה וּר' מֵאִיר וְתַנָּה
דְּבִי שְׁמוֹלָה מְכֻלָּן לִמְדוּם שֶׁהִמְרֹר
זֶה לֹא שָׂרָף וּפָנִיו מִכִּסְפִּין שְׂכָל
הַיִּרְקוֹת הֵלְלוּ רוֹאִין אֲנִי בִּזְהֵן הַסִּימָנִין
הָאֵלֶּן: אֲמַרְיִי'סָא. פֹּפֹרֶ"ץ: וְסָא. אֲנִן
יִרְשָׁא דְכוּלְהוּ חֹזְרֵת מִנֵּן: וְתַנָּה דְבִי
שְׁמוּאֵל. נִמְי חֹזְרֵת מִנָּה דְיִרְשָׁא אֲלֵמָה
כִּדְמִרָא קְדָמִי לְכוּלֵּה: מֵאוּה בְּחוּרָא.
הַמִּפְרָשׁ שְׁעָמָה דְכִרְדָּא רַבִּי יוֹתָנָן:
מֵאִיר'סָא. מֵאִי שְׁעָמָה קִרְיִין לִיָּה חֶסֶד
מִשּׁוֹם דּוֹרֵךְ הוּא דָּעֵם רְחֻמָּנָה עָלָן
אֲלֵמָה לְהִי קִימָא: לֵמָּה נִמְשְׁלוּ
כְּמִמּוּרָר. דְכִתְבִּי (שְׁמוֹת ה') וַיִּמְרֹר
אֵת חַיִּים: חֲתִילָה רַבָּה. בְּתַחֲלִילָה
גִּשְׁתַּעֲבָדוּ לָהֶן ע"י שָׂרָף שֶׁהָיוּ שׁוֹכְרִין
אוֹתָן: מִמּוּר סוֹפּוֹ קֶשֶׁה. הִקְלָם שְׁלֹ
מִתְקַשֶּׁה כַּעַן: דְּרַבִּי זִי. לֹא אוֹסִין
עוֹד: מִיְרִישָׁה דְבּוּיָא. מֵרָה שָׁל דָּג
שֶׁשְׁמוֹ כֵּן: כִּי מֵלָה. שְׁהִי הוֹשָׁבוּ:
הַיִּרְדּוֹף. עַן שֶׁהִמְתִּיק בּוֹ מִשֶּׁה אֵת
מִי מֵרָה וְאֲמַרְיִין (בְּסוּטָה) [מִכִּילָתָה
פִּרְשֵׁת בִּשְׁלָת] נֶם בְּתוֹךְ נֶם שְׁהוּא הִיָּה
מִמֶּר וְהוּא הַיִּרְדּוֹף: הַרְצִיפּוּ. מִיָּן זֶרַע
וְסָם הַמּוֹת לְבִהְמָה הוּא: הַרְצִיפּוּ אִינוּ
יִיקָח בְּכֶסֶף מִעֶשֶׂר דָּלִינוּ פְּרִי מֵאֲכָל
וְהוּא לוֹכֵלָם בְּעֵינֵן דְּמוּמֵי דִּין וְסָבֵל
וְיִקָּר וְאֵלָן דְכִכְתְּבִי (דְּבָרִים ד') וְנִתְמָה

הַכֶּקֶף כָּל אֲשֶׁר תֵּאֵוֶה נֶפֶשׁ וְגו':
וְגוֹיָה: כְּרָשִׁי שָׂדֶה. שְׁלוּיִי"ש: וְהִמְרוֹ
שֵׁשׁ שָׁם לֹוִי לְאֶחָד אֵינִי כְּלָאִים בְּחַצִּי
בְּצֵדֵי הַדִּי קִפְנִי. דְּכָל הֵי קֶאֱמֵר
שָׂדֶה וְכֵן כּוֹלֵן שְׁנֵינוּ דְּלִין כְּלָאִים
לְהִלְבְּשֵׁי הָא אֶמֶר דִּין אֵלָּא עֲיִיבֵי

מתני' *ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בחזרת בתמכא ובחרחבינא ובעולשין ובמרור ⁶ ויוצאין בהן בין לחין בין יבשין אבל לא בבושין ולא שלוקין ולא מבושלין ומצטרפין לכזית ויוצאין בקלה שלהן ובדמאי ובמעשר ראשון שנמלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו: **גמ'** חזרת חסא עולשין הינדבי תמכא אמר רבה בר בר חנה תמכא שמה חרחבינא אמר רשב"ל אצוותא דדיקלא ובמרור מרירתא תני בר קפרא אלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח בעולשין ובתמכא בחרחלין בחרחבינין ובחזרין רבי יהודה אומר אף עולשי שדה ועולשי גינה וחזרת עולשי גינה וחזרת הא תנא לה רישא הכי קאמר אף עולשי שדה בעולשי גינה וחזרת רבי מאיר אומר

אף עסווס וטורא ומר ירואר א"ל ר' יוסי עסווס
ירואר תני דבי (ר') שמואל אלו ירקות שאדם י
בעולשין ובתמכא ובחרכינין ובחרגינין ובהרד
יולין וחזרת גלין כיוצא בהן א"ר אילעא אומר
על כל תלמידיו ובקשתי לי חבר ולא מצאת
הודה לדברי א"ר יהודה אומר כל שיש לו ש
שפניו מכסיפין אחרים אומרים [כל] ירק מר
יוחנן מדברי כולן נלמד ירק מר יש לו שרר
הלכה כאחרים רבינא אשכחיה לרב אחא בריו
א"ל מאי דעתך דמיריין טפי והא חזרת תני
אושעיא מצוה בחזרת ואמר רבא מאי חזרת
עילון ואמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן ל
לך מה מרור זה שתחילתו רך וסופו קשה אף
א"ל הדרי בי א"ל רב רחומי לאב"י ממאי דהא
דכופיא דומיא דמצה מה מצה גידולי קרקע
הירדרוף דומיא דמצה מה מצה מין זרעים אף
דומיא דמצה מה מצה שניקחת בכסף מעשה
א"ל רבה בר רב חנין לאב"י אימא מרור חד מ
דומיא דמצה מה מצה מינין הרבה אף מרור
הונא אמר רב ירקות שאמרו חכמים שאדם י
נורעין בערוגה אחת למימרא דלית בהו מוש
וחזרת גלין עולשין ועולשי שדה כרישין וכר
חרדל וחרדל מצרי ודלעת המצרי והרמוצה א
גלין אין חזרת ועולשין לא וכי תימא כולא
רב זוגות זוגות קתני מאי נורעין דאמר רב

מִיָּן דְּלַעַת הוּא וּבִמְסַכַת דְּרִישׁ (דף נא.) מִפּ' קָרָא
חֹרֵם בְּחֹרֵם גִּלְיָן. וְכֵן עוֹלָשִׁין בְּעוֹלָשִׁי הַשְּׂדֵה (וְחוֹמָה ז'
זֶה בְּלֹאִם זֶה בֹּזֵה חֹרֵם עוֹלָשִׁין וְכִרְשִׁין: וְזוֹגוּ וְזוֹגוּ.
בֹּזֵה אֵבֶל חֹרֵם עוֹלָשִׁין לֹא: מֵאִי. כֹּהֵן מִרְעִין בְּ

לפ.

להו מפרש בגמ': כבושין. בחומץ:
אחד מהן חזית אבל יש לו מזה חזי
לא ואף על גב דמעשר ירק דרבנן
הינדיבין. עשב שקורין קרישפל"א:

מצוותא דדיקלא. ז"ל דהוי

מִיִּן זְרַעִים^א דְּהֵא לִקְמֹן
אֲמַרִּינן מַה מַּכָּה מִיִּן זְרַעִים אֵף
מִרְדּוֹר מִיִּן זְרַעִים^ב :

וְאִימָא הִירְדּוּן בִּי מַצְחִיכּוּ. זפי
לולב הגזול (סוכה דף נב):
פריך גבי הים ואימא הירדון אמר אבי
דרכי דרכי נועם ופי"ה דלא הוי נועם
כיון דהוי סם המות לבהמה הכא
נמי ה"מ לנשו"י אמר אלא דמשני
שפיר טפי אבל קשה לרשב"א דלעיל
אמר דהירדופני כשר למרור וצפרק
אלו טרפות (חולין דף נח): משמע דהוי
סם המות לבהמה דלמרר בהמה
שאללה הירדופני כשירה ופריך היינו
הירדופני היינו סם המות ומשני תרי
גוויי סם המות:

עלווה

וטורא^א אחד הוא ומר זה הוא
 א בהן ידי חובתו בפסח בחזרת
 גנין ר' יהודה אומר אף חזרת
 טום ר"א אף ערקבלים וחזרתי
 כשבאתי לפני ר"א בן יעקב
 ר' יוחנן בן ברוקה אומר כל
 ט לו שרף ופניו מכסיפין א"ר
 פניו מכסיפין אמר רב הונא
 רבא דהוה מהדר^ב אמרייתא
 תנא דבי שמואל חזרת וא"ר
 חסא מאי חסא דחס רחמנא
 ה נמשלו מצריים כמרור לומר
 ריים תחילתן רכה וסופן קשה
 יור מין ירק הוא אימא מרייתא
 קף מרור גידולי קרקע ואימא
 רור מין זרעים ואימא הרזיפו
 קף מרור שניקה בכסף מעשר
 דים כתיב ואימא מרורים תרי
 מינין הרבה אמר רבה בר רב
 א בהן ידי חובתו בפסח כולן
 כלאים מתיב רבא^ג חזרת
 שדה כוסבר וכוסבר שדה
 כלאים זה בזה חזרת וחזרת
 בהדרי קתני להו והא אמר
 עין כהלכתן כהלכתן תנינא
 ערוגה

ר שצכולן: כרישין. כרמי כרישין של
קחאלי: איין בלאים זה בזה. אע"ג
ז כמו שהן שנויין: וזי סימא בולוהו
חזרת וחזרת גלין או עולשין ועולשי
וגיה אחת דאמר רב לעיל נורעין
אין דאמר אהרבה

עין משפט
נר מצוה

קנו א ב מ"י פ"ו מהל'
מזה הלכה יג סמג
עשין מא טו"ש"ע א"ח ס'
חנע סעיף ה:
קנו ג מ"י פ"ג מהל'
כלאים הלכה ג סמג
לאוין רעט טו"ש"ע י"ד ס'
רזו סעיף יד:

לעזי רעט"י

ליטוג"א [לייטוג'א].
חסד.
קרישפיל"א. עולש.
מורב"א. מורביון (מין
צמח).
דויל"א. עוקנט.
אמדרפול"ל דקרויט
(צמח).
מפר"ץ [פורפירי"ץ].
טלופה, טלף החמור (מין
עשב).
אליזש"א. לענה.
ליטר"ץ. נודל מעשבים
דמו חלב.
פלש [פלד"ש].
חיוורים.
מפר"ץ [פורפירי"ץ].
טלופה.
שלוז"ש בר.

רבינו חננאל (המשך)

[illegible]